

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura slovacă maternă

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedené ukážky:

Ondráš Machuľa veru biedny tvor boží. Kto len pozrie naň, musí ho poľutovať. Akoby Stvoriteľ chcel vzbudiť v ľuďoch obdiv, zasypúc ho všetkými nedostatkami. Hlava veľká, krytá ostrými vlasmi, ktoré svojou nepoddajnosťou ponášajú sa na zvieraciú srst'. Čelo nízke, oči nápadne malé, líčne kosti vypuklé, nos rozpláštený na kabáč a ústa široké. Postava malá, nevyvinutá, zhrbená. Keď kráča, ruky mu vopred celembajú ako cepy – celý človek málo ponáša sa na človeka. Ľudia s útrpnosťou hľadajú naň a s istou šetrnosťou chovajú sa k nemu, ako k malému, slabému dieťaťu. Len on sám nedrží sa za mrzáka, spokojný je sám so sebou, nikdy nezareptal proti svojmu osudu a biede. Ba zdá sa, že sám seba drží za pekného, lebo často zastane na brehu močidla a márnivo prizera sa do nečistej hladiny jeho. Vкус má, zná rozoznať pekné od mrzkého – no o svojej osobe predpójato súdi. Nuž, je človekom.

Rodičia jeho boli veľmi hodní lenovskí hospodári. Každý ich rád videl, ako hodných, znášanlivých ľudí. Nikto ani zlého slova o nich nevedel. I veľmi ich ľutoval každý, keď narodil sa im tento syn, Ondráš. V dedine začalo sa pošuškávať, že im ho striga vymenila za pekné, podarené dieťa. Iní zas vytýkali šestonedielke, že načo sa na tom jarmoku na tú opicu zadívala...

Machuľa zúfal, jeho žena mala životom zaplatiť pohľad na vlastné dieťa. No, chudinka, oddala sa pokorne do vôle božej a tým väčšou láskou privinula k srdcu dieťa svoje. Väčšmi ho milovala takto, než keby bolo bývalo takým, akým si ho predstavovala.

Tým väčšmi odpadlo otcovi od srdca. Ten nemohol naň ani pozrieť. Zakaždým zamrelo v ňom srdce, trápil ho žieravý bôľ. Často sedel zadumeno za stolom, oprúc hlavu o dlaň, tvár zakalená zlými myšlienkami, zúfalstvom. Žena neopovážila sa ho pýtať, čo mu je: dobre vedela, čo ho trápi. Raz osmelila sa mu povedať:

„Jano, nežeľej si nič. To bola vôľa božia.“

Ten pozrel na ňu tupo a do jeho hlasu zamiešal sa i tón hnevu, ktorý žena ešte nikdy nepocítila od neho. S tajeným bôľom vykrikol:

„Ako by si nežeľel, keď mám nie dieťa, ale – – Ach, čo,“ máchol rukou, „to nie dieťa. Všetci ľudia smejú sa na mne – na očiach im vidno, ako sa radujú z môjho nešťastia. Dobré sa mi srdce nepukne. Radujú sa mi za chrbtom – myslia, že ja nevidím ďalej od nosa.“

„Nik sa ti nesmeje – nie! Veď sú var nie pohania, aby sa z tvojho nešťastia smiali.“

Jano vypukol v zúfalý smiech. „Ha-ha-ha! Vraj nesmeje! Tebe dobre povedať, nesmeje, keď sa ani neukážeš medzi svetom – nesmeje! Šla by si len do poľa ako ja, alebo ku kováčovi: veru videla by si, ako sa nesmeje! A čo by sa nesmial rodič, čo má pekné dieťa, na rodičovi, čo má nepodarené! Bože, keby ja mal dieťa, ako som si žiadal! Ach...“ Bolestný ston jeho otriasol celou dušou ženy. No vzmužila sa, podišla k nemu: znala ho ako dobrú, mäkkú dušu, prístupnú múdre mu, láskavému slovu.

Martin Kukučín – *Neprebudený*

A. Na základe informácií získaných z ukážky vypracujte na skúškový hárok nasledovné zadania:

1. Vymenujte sedem fyzických vlastností a tri duševné vlastností Ondráša Machuľu.	10 bodov
2. Opíšte reakciu matky a otca pri narodení Ondráša Machuľu.	6 bodov
3. Ktorý bol hlavný dôvod negatívnej reakcie otca na narodenie postihnutého syna?	2 body
4. Aké vysvetlenia mali dedinčania ohľadne narodenia postihnutého dieťaťa?	4 body
5. Identifikujte v texte metaforu a komparáciu.	2 body
6. Zaradte vyššie uvedené dielo do príslušného literárneho smeru.	1 bod

B. Zostavte text v maximálnom rozsahu 1 strany, v ktorom by ste pouvažovali o správnom prístupe k postihnutému človeku. Vychádzajte pritom z vlastnej skúsenosti, ako aj z myšlienok uvedených v ukážke z poviedky Neprebudený od Martina Kukučína.

Pri zostavovaní textu majte na zreteli nasledovné:

1. obsahová štruktúra textu: a) vyjadrenie názoru voči danej téme – 2 body; b) predstavenie dvoch argumentov, ktoré by podporili váš názor na danú problematiku – 4 body; c) rozvitie uvedených dvoch argumentov – 4 body; d) využitie myšlienok z literárnej ukážky – 1 bod; e) uplatnenie informácií získaných z reálneho života – 2 body; f) jasná formulácia záveru – 2 body), **15 bodov**
2. nadväznosť textu a logický sled informácií, **2 body**
3. členenie na úvod, jadro a záver, **1 bod**
4. dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka, vzhľad a čitateľnosť textu. **2 body**

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

Pane, ktorý si na nebi,
zachovaj všetkým deťom mamy.
Nech ako cesto na chlebič
im rastú v teple pod rukami.

Podaruj deťom otecka
na každý deň,
nie iba včera.

Bez otecka je ovečka

zatúlaná a bez pastiera.

Zachovaj nám ich obidvoch,
veď dve ruky od Teba máme.
Dve rúčky deťom stvoril Boh:
pre ocka jednu,
druhú mame.

Milan Rúfus – *Modlitba za rodičov*

V rozsahu pol strany zostavte príhovor k príležitosti životného jubilea rodičov.

- a. Obsahová stránka **8 bodov**
- b. Dodržanie náležitostí špecifických pre daný slohový útvar – 5 bodov; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod; vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod **7 bodov**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

V rozsahu 3 – 4 strán napíšte esej, v ktorej predstavíte paralelu medzi dvomi mužskými postavami z dvoch literárnych diel medzivojnovnej literatúry. Esej bude koncipovaná s dôrazom na zvolené literárne diela. Pri vypracovávaní eseje majte na zreteli nasledovné požiadavky:

1. Obsahová stránka textu **22 bodov**
  - a) vhodný výber dvoch mužských postáv a ich zaradenie do diel,
  - b) identifikácia štyroch znakov daného literárneho smeru, do ktorého patrí literárne dielo (ak diela patria do odlišných literárnych smerov, identifikácia dvoch znakov pre každý literárny smer),
  - c) stručný obsah literárnych diel, do ktorých patria východiskové postavy,
  - d) charakteristika východiskových postáv,
  - e) identifikovanie podobností a odlišností existujúcich medzi danými literárnymi postavami.
2. Formálna stránka textu (členenie na úvod, jadro a záver – 1 bod, nadväznosť a logický sled informácií – 3 body, dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 3 body, vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod) **8 bodov**